

VAN DE RADARWEG

De **Millennium Tower**, het gebouw aan de Radarweg waarin Reed Elsevier en de redactie van het weekblad zijn gehuisvest, was weer even in beeld. De veelbesproken ondernemer Erik de Vlieger liet zich er fotograferen bij de terugblik op zijn meest gedenkwaardige vastgoedtransactie waar indertijd ook Bouwfonds PF bij betrokken was. Intussen wacht menigeen op het moment dat de redactie zich eindelijk weer eens in het hart van de stad kan vestigen na decennia-lang de *outskirts of town* (Hoogoordreef, Jan van Galenstraat, Radarweg) te hebben verkend. Het fenomeen **Rik Kuethe** blijft nog tenminste een jaar aan Elsevier verbonden. En als het aan Rik (inmiddels 70 en buitenlandredacteur sinds 1985) ligt, wel langer ook. Frederik Philip Kuethe's nieu-

Vervolg op pagina 2 ➤

Radarweg,
hoe lang
nog?

NUMMER 3

Interview met Sheila Sitalsing	1
Van de Radarweg Nieuws van redactie en uitgeverij	1
Else4vragen aan Gert Jan Pos	3
Het Persmuseum	3
Sake zoekt en vindt...	
Hugo & Eusebio	4
Interview met jonge onderzoekers Floortje Gunst en Ruud Deijkers	4

Sheila Sitalsing in Suriname met haar dochters Zadie en Zora

Sheila vond eerst alles 'eng'

EX-ELSEVIERREDACTEUR MET ROOTS IN 'DE WEST' JAAGT IN DE VOLKSKRANT BEJAARDEN OP STANG

Ze kan onverschrokken standpunten innemen en staat bekend om haar vlijmscherpe pen. En toch was Sheila Sitalsing elke keer als ze aan een nieuwe journalistieke baan begon nerveus en onzeker. 'Ojé, kan ik dat wel? Is dat niet ver boven mijn macht?' Dat was bijvoorbeeld het geval toen ze in 1995 bij Elsevier in dienst kwam en ze al na één week moest meewerken aan een coverstory. En de schrik sloeg ook om het hart toen ze in 2011 het verzoek kreeg twee (later drie) keer per week een column te schrijven op de prominente plek op pagina 2 van de Volkskrant. Twee jaar en zo'n 200 pittige columns verder heeft ze daar veel plezier in. 'Niettemin is het soms bloed zweet en tranen,' zegt ze.

Een gesprek met Sheila aan de keukentafel in een Delftse nieuwbouwwijk, geregeld onderbroken door Zadie (4) en Zora (7), twee

prachtige dochters die het kroeshaar van papa Mario hebben. Slimme meisjes die in een steeds hogere frequentie een koekje komen halen als beloning voor de gelegenheid die ze mamma bieden om haar verhaal te doen. Roots in (toen nog) kolonie Suriname en in Curaçao. Vader een Hindoestaanse internist, moeder een Hollandse.

'De Volkskrant is politiek naar het midden opgeschoven'

Zeventien was ze toen ze (in haar eentje) naar Nederland trok om te studeren. 'Mijn voorkeur was journalistiek maar mijn ouders vonden dat van een te laag niveau. Het werd na een vrij willekeurige keuze economie in Rotterdam.' Maar na haar afstuderen werd het toch de journalistiek. 'Het was 1993 en er waren voor economen weinig banen. Het Rotterdams Dagblad vroeg een leerling-journalist. Waarom niet, dacht ik,

Vervolg op pagina 2 ➤

VAN DE RADARWEG

we boek *De eeuwige drenkeling en andere waargebeurde verhalen* (eerder gepubliceerd in *Hollands Maandblad*) verscheen in februari. Weird Duk heeft de Nederland-redactie van het blad verlaten; hij gaat aan de slag bij ondermeer *De Nieuwe Pers*. En ook **Robert Stiphout** vertrekt; hij wordt hoofdredacteur van *Advocatenblad*. Stiphouts laatste grote projecten waren de *Speciale Editie Ons Korea*, alles over het verdeelde schiereiland en het uitgebreide coververhaal over het afscheid van Beatrix in het weekblad. Eindredacteur **Sjaak Roodenburg** stopt met zijn deeltijdbaan bij Elsevier en gaat de vrijgekomen dagen benutten om een aantal

Sjaak Roodenburg: meer radio?

eigen radio- en schrijfprojecten uit te werken.

Videoredacteur van de website **Frederique Dormaar** gaat naar De Telegraaf, aan de overkant van het Elseviergebouw aan de Radarweg.

Oud-productiemedewerker **Dick Turksma** (73) is op 10 januari overleden. Turksma, in z'n vrije tijd een getalenteerde en gepassioneerde multimuzikant, kon – als hij de vaste productiemanager Ruud Fortgens verving – altijd vreselijk afgeven op de redactie ('jullie leveren altijd te laat aan, dit gaat een keer fout') maar hielp vervolgens altijd netjes – zoals het hoort – de opgelopen achterstand weg te werken.

want eigenlijk wil ik dát vak in. Ik kreeg een contract voor twee jaar. Minimumloon en keihard werken: brandjes, 100-jarigen, saaie commissievergaderingen, maar ik vond alles leuk. En ik heb veel geleerd.'

In 1995 kwam je bij Elsevier.

'Ja, via-via. Een kennis van mij had gesproken met Hans Crooijmans van het blad. Ze zochten een jonge economische redacteur, pas afgestudeerd, niet te duur, liefst een meisje.

Ik vond het wel stoer, ik was pas 27 en dán mogen werken bij zo'n prestigieus weekblad. Ik kreeg meteen een zware portefeuille: belastingzaken, beleggen en financiële markten. Toen sloeg wel de paniek toe. Ik raakte geïntimideerd door al die vakkundige dames en heren van dat grote Elsevier. En die intimidatie werd niet minder na gesprekken met hoofdredacteur Schoo, die grote man. Gelukkig kwam ik onder de vleugels van Nic van Rossum, met wie ik samen een omslagverhaal moest maken over het belastingstelsel. Hij maakte mij duidelijk dat alles wat een journalist zelf niet weet, te halen is bij deskundigen. Een man met een geweldig netwerk. Drie weken toerden we in zijn autootje door het land langs allerlei professoren. Ik had over Nic verhalen gehoord als zijnde een heel enge meneer. Het tegendeel bleek waar: een heel vriendelijke, vaderlijke man. En we maakten een mooie cover.'

Al na drie jaar kreeg je de post Brussel.

'Ja, als opvolger van Elsbeth Tiedemann die toen ging trouwen en kindjes wilde hebben. Ook Brussel was heel spannend. Het bijzondere van de berichtgeving over de Europese Unie is dat je in een heel stimulerende omgeving bent. Alle deelnemende landen sturen hun slimste mensen.'

Waarom werd het later toch de Volkskrant?

'Ik wilde even weg uit de opiniërende journalistiek en gewoon bij een krant berichtgeven. Ik kwam op de economische redactie, waar ik na een paar jaar ook chef van werd. Later heb ik nog een poos op de politieke redactie gewerkt.'

Was dat geen enorme overgang na het in Volkskrantkringen als rechts-conservatief beschouwde Elsevier? Was je wel welkom in die linkse slangenkuil?

'Dat viel wel mee. De Volkskrant is geen echt linkse krant meer maar is in de loop der ja-

Sheila is geregeld te gast bij *De Wereld Draait Door*

ren naar het midden opgeschoven. De linkse garde van de jaren '70 is er wel zo'n beetje uitgestorven. En veel collega's van Elsevier waren mij al voorgegaan: Kalshoven, Schoo, Meijer, Hoedeman, Van Uffelen.'

Waar sta je zelf politiek?

'Toch wel een beetje rechts van het midden, denk ik.'

In 2010 verhuisde je naar Suriname.

'Een oude wens van mijn man en mij om nog voor een paar jaar naar ons geboorteland terug te gaan. Het was een mooi moment. Onze twee kinderen hoefden nog niet naar school en mijn man kon daar werk vinden. Ik heb daar nog – op afstand samen met Hans Wan-

sink van de *Volkskrant* - een boek geschreven: *De kiezer heeft altijd gelijk*.'

En toen kwam ineens de grote sprong naar pagina 2 van de Volkskrant.

'Ja, februari 2011 kwam hoofdredacteur Remarque aan de lijn. "We zitten met een probleem. Ronald Giphart die afwisselend met Bert Wagendorp een column op pagina 2 schrijft, stopt. We hadden nu aan jou gedacht." "Nééé," riep ik eerst nog. "Dat vind ik eng." Maar ze hebben me overgehaald. Ik werk als freelancer. Het eerste half jaar heb ik de column nog vanuit Suriname geschreven. Met internet kun je alle Nederlandse kranten lezen en het televisienieuws volgen. Nu we weer in Nederland wonen, werk ik vanuit huis. Dat kan gemakkelijk. Zelfs de Kamerdebatten kun je thuis bekijken.'

Je kreeg laatst half bejaard Nederland over je heen na een column over een 'strontverwende groep, badend in voorzieningen.'

'Dat was naar aanleiding van een liedje *Blijf van mijn poen af* in een spotje van de bejaardenpartij. Ik kreeg stapels woedende, schuimbekkende mails en brieven. Maar als mensen met redelijke tegenargumenten komen, neem ik wel altijd de moeite ze terug te schrijven.'

ELSE4 VRAGEN

AAN: *Gert Jan Pos (45)*

Werkte van 1994 tot en met 2002 op alle redacties, behalve de econo-
mieredactie. Laatste halte: politiek & binnenland.

1 Wat ben je na je vertrek gaan doen?

‘Veel geschreven, vertaald, bladen en boeken gemaakt en de tentoonstelling *Strip en Kunst* samengesteld voor Singer Laren. Daarna ben ik gevraagd als intendant strips om de Nederlandse strip in binnen- en buitenland te promoten. Ik heb onder andere het boek *Mooi is dat* gemaakt, de verstripping van de Nederlandse literatuur door 57 tekenaars, dat was tevens een tentoonstelling in Beijing en straks in Buenos Aires. Verder geef ik les aan de Willem de Kooning Academie en zet de Nederlandse activiteiten op touw voor Angoulême, het grootste stripfestival ter wereld in januari 2014.’

3 Print of digitaal?

‘Digitaal. Voor sommige strips maak ik een uitzondering, maar het is heerlijk opgeruimd, om alle boeken, films, foto's, kranten, bladen en muziek digitaal te hebben. Ik heb geen cd meer in huis, de boekenverzameling slinkt. Favoriete boeken en beelden heb ik altijd op zak.’

4 Wil ooit nog eens?

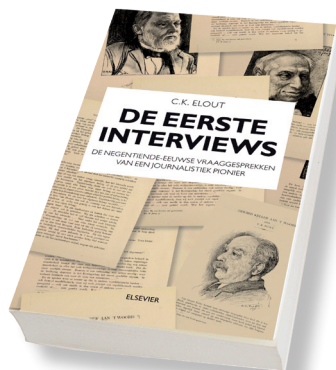
‘Met haaien zwemmen. Paaseiland bezoeken. Misschien kan het tegelijkertijd.’

2 Wat heb je bij Elsevier geleerd?

‘Don't go for second best.’

EERSTE INTERVIEWS

Het interview is een veel gebruikte stijlform in de journalistiek. Maar dat is het niet altijd geweest. Een van de eerste journalisten die zich er van bediende, was eind 19e eeuw parlementair journalist Cornelis Elout. Hij schreef o.m. voor Elsevier. Arendo Joustra stuitte op het werk van Elout toen hij in stokoude nummers aan het zoeken was en nam het initiatief tot een bundel. Het resultaat: De eerste interviews, de 19e-eeuwse

vraaggesprekken van een journalistiek pionier, samengesteld door de historicus Coen Brummer. Een uitgave van Elsevier Boeken.

... post ...

Persmuseum

NATIONALE BEWAARPLAATS
VOOR JOURNALISTIEK ERFGOED

Ook XELSE4 wordt netjes gearchiveerd in het Persmuseum. Het Persmuseum? Ja, het Persmuseum. Helaas net zo onbekend als belangrijk. Want journalisten mogen dan van alles een heleboel weten, hun gevoel voor persgeschiedenis is niet al te sterk ontwikkeld.

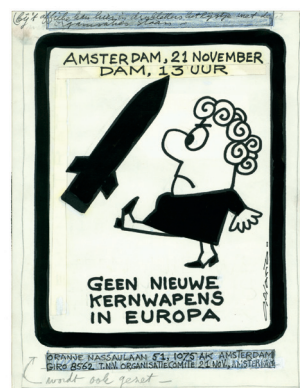
Het Persmuseum is de nationale bewaarplaats voor het journalistieke erfgoed. Het museum beheert een omvangrijke collectie kranten en tijdschriften vanaf 1600, affiches, een unieke collectie (originele) politieke tekeningen (ook bijvoorbeeld van Eppo Doeve), archieven, foto's en een uitgebreide bibliotheek.

Die collectie wordt beheerd door het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), waar het Persmuseum nu al ruim tien jaar bij inwoont aan de Zeeburgerkade in Amsterdam-Oost. En er kan altijd nog meer bij! Beschik je over spullen, archieven, documenten of wat dan ook voor de persgeschiedenis van belang kan zijn – breng ze rustig naar het Persmuseum of het IISG. Ze zijn er zeer dankbaar.

Al die museumschatten worden getoond in regelmatig wisselende exposities. Eind januari kwam een einde aan een succesvolle tentoonstelling van tekeningen van Peter van Straaten en zijn leermeester Jo Spier. Van 14 februari tot 17 maart zijn de beste politieke prenten van vorig jaar te zien, inclusief de winnaar van de Inktspotprijs. En 28 maart begint een tentoonstelling van politieke prenten van Eppo Doeve.

Om dit allemaal draaiende en up to date te houden, is uiteraard veel geld nodig. De Stichting Vrienden van het Persmuseum zamelt grote en kleine bijdragen in om bijzondere aankopen van het Persmuseum mogelijk te maken. Wie mee wil helpen het journalistieke erfgoed in stand te houden en verder op te bouwen, meldt zich aan als Vriend. Het kan al voor 25 euro per jaar. Aanmelden kan via www.persmuseum.nl/formulier-vrienden.

Bert Steinmetz

Tekening van Opland voor
anti- kernwapenaffiche

Redactie X-ELSE-4: Bert Bommels en Jan-Maarten de Winter
Reactie, tip of kopijbijdrage: info@xelse4.nl

SAKE ZOEKT

EN VINDT... **Hugo en Eusebio**

Een maand voordat Nederland het EK Voetbal wint (25 juni 1988), speelt PSV de Europacup-finale tegen Benfica. Als opmaat publiceert Elsevier het coververhaal 'Arbeiders en hun Halfgod' over de Portugese kampioen en club-idool Eusebio. Hugo Camps ontmoet een norse ex-topspeler maar tijdens een lunch waarbij de cognacs over tafel vliegen, ontdooit De Parel van Mozambique en vertelt honderduit over Voetbal en Het Leven.

Lissabon, 1988: Hugo Camps geeft Eusebio een Elsevier

Floortje en Ruud samen de diepte in

Nadere kennismaking met Floortje Gunst (33) en Ruud Deijkers (32). Samen vormen ze, om met chef Arthur van Leeuwen te spreken, 'het jonge hart van Elseviers onderzoeksredactie.' Floor kwam in januari 2008 bij het blad, Ruud in september van dat jaar. Floortje kwam van ver. Nairobi in Kenia is haar geboorteplaats. Haar vader was er tropenarts. Ze groeide op in Zeeland, studeerde Spaans en sociologie aan de VU maar was toen al vastbesloten de journalistiek in te gaan, vertelt ze. Haar Spaans kwam goed van pas toen ze twee jaar in de Mexicaanse stad Orizaba werkte bij de regionale krant El Mundo. 'Geweldige leer-scholen, veel lokaal nieuws, verhalen over de lokale bevolking. Spannende tijd ook door de geweldadigheden in de drugscriminaliteit en bedreigingen van de kartels aan de redactie.' Ruud, afkomstig uit het Noord-Hollandse Wieringerwerf, had tot zijn 18e gedacht dat hij net als zijn vader meubelmaker en woninginrichter zou worden. 'Maar ik bleek toch niet zo handig met gereedschap. En eigenlijk wilde ik verder leren en op sociaal terrein iets creatiefs doen, zeg maar de

: samenleving bestuderen.' Ruud vond : de blauwdruk daarvoor in Groningen : met studies sociologie en journalistiek : en had daarna een handvol banen op : het terrein van sociologisch en antro- : pologisch onderzoek. : **Hoe kwam Elsevier op jullie pad?** : Floortje: 'Ik had intussen een poosje : bij Trouw gewerkt. Best leuk, een : dagblad, maar ik wilde verhalen ma-

: *banen* en *De beste studies* samen en : vullen daarbij elkaar aan. Ruud is : vooral de man van de cijfers en ik : ben meer voor het lopende verhaal.' : Ruud: 'Verder brengt onze redactie : jaarlijks een reeks andere onderzoek- : producties: *De beste scholen*, *De beste* : *ziekenhuizen*, *De beste verpleeghuizen* : en – wat ik altijd de leukste vind – *De* : beste gemeenten. Ik ben er trots op

dat onze onderzoeksmethoden heel solide zijn en nog steeds beter worden.'

Jullie doen meer dan onderzoeken, hebben we begrepen.

Floortje: 'Ja, ik vind het leuk dat ik soms iets heel anders mag doen. Stukjes over mode bijvoorbeeld en sinds kort verzorg ik een

'Jonge onderzoekers' Gunst en Deijkers, ook voor mode en drank

: ken met meer diepte. Toen bij Elsevier : die vacature op de redactie onderzoek : kwam, dacht ik: dat is precies wat ik : wil.' Ruud: 'Beetje dezelfde argumen- : tatie. Journalistiek is een heerlijk vak : maar dat vluchtige werk over de waan : van de dag staat mij tegen. Met die : baan bij Elsevier viel alles voor mij : op z'n plek: gedegen onderzoek maar : in combinatie met contact met mensen : en het dagelijks leven.' Floortje: 'We : doen grote producties als *De beste*

: wekelijkse rubriek waarin ik bruids- : paren portretteer. Verder schrijf ik : als zeilster wel eens over belangrijke : wedstrijden.' Ruud wisselt doorwrocht : cijferwerk op de onderzoeksredactie : wel eens af met artikelen waarin hij : vergelijkend warenonderzoek doet in : de alcoholische sfeer. Zijn specialitei- : ten: bier en whisky. Verontschuldigi- : gend: 'Niet dat ik zo'n grote drinker : ben maar ik vind het wel interessant te : weten wát ik drink.'